

OBISKI SEJMOV, POT V NOVO RAZMIŠLJANJE

Za obrtniške in industrijske delavce

Pogosto postavljajo vprašanje, ali so poučni izleti, ki jih za delavce pri obrtniških organizirani Medobčinski sklad za izobraževanje delavcev na področju samostojnega osebnega dela Ljubljana, Miklošičeva 26 (tel.: 312-533) res del izobraževanja ali so le izleti? Od 4. do 6. marca je bilo 100 delavcev in delavk iz 14 občin ljubljanskega območja na 41. mednarodnem obrtnem sejmu v Münchnu. Kljub temu, da je predsedstvo prvotno sklenilo, da bo na to največjo svetovno obrtniško prireditev, na kateri iz 40 držav sodeluje 1600 neposrednih in 1000 posredno zastopanih podjetij na 130 tisoč kvadratnih metrov površine, odpotovalo le 50 udeležencev, je kasneje spoznalo, da mora omogočiti optimalnemu številu delavcev in delavk, sprehoditi se po 25 izredno velikih dvoranah münchenskega sejmišča.

Kaj bi bilo vredno izpostaviti za letošnji sejem? Najprej to, da naša država ponovno ni bila prisotna, kljub temu, da smo na četrtem mestu med obiskovalci te sejemске prireditve, ki prikazuje obrtniško tradicijo in obrtniško prihodnost. Bile so zelo močno in urejeno prisotne Poljska, Romunija, Sovjetska zveza, če omenimo tiste države, ki so naše pogoste konkurentke pri opravljanju najcenejših delovnih nalog za razviti svet. Zelo težko je nestrokovnjaku poiskati novosti in posebnosti letošnjega sejma, na posameznih področjih storitvene ali proizvodne obrti. Obrti, ki je v razvitem svetu majhna po obsegu delavnic, a ima s sodobno strojno in pomožno opremo (računalniki) izredne zmogljivosti. A, ne na škodo človeka, kar lahko opazimo v naši industriji, ki je edina primerljiva z obrtjo v razvitem svetu. Skrb za človeka – od delovnega mesta in tim manjšega napora na njem, do številnih aktivnih zavarovalnih, rekreativnih, zdravstvenih in drugih organizacij in društev je eno od pomembnejših sporočil münchenskega obrtnega sejma. To je bilo mogoče na brezštevilne načine opaziti od opreme stanovanj, do rekreativnih površin v domu, pri zaščitnih pripomočkih ob strojih in predvsem pri tem, da se je močno zmanjšalo fizično delo. Ko obiskovalec primerja prikazane stroje, ki so pretežno opremljeni z računalniki in so vsi energetsko izredno varčni, se

seveda sprašuje, ali ne bi bilo pri nas edino primerno pričeti z veliko osveščevalno akcijo o gospodarnem ravnanju z energijo in s tem, da je znanje edina možnost za razvoj. Pomembno je tudi to, da bi s tem hotenjem po razvoju, napredku, z vsesplošno izobraževalno usmerjenostjo hitro odpravili številne probleme, ki nas pestijo na številnih družbenih področjih. Ljudje bi začutili notranje zadovoljstvo, pa tudi delovni rezultati bi jim dali nov elan. Obisk münchenskega sejma, ogled njegovih sodobnih svetovnih tokov od proizvodnje do izredno skrbno vodene administracije, pa je vsekakor možnost, da vsaj peščica delavcev pri obrtniških prireditvah razmišlja v to smer. Kljub temu, da na njem ne prevladujejo velikanški stroji, pa bi bil izredno koristen tudi za čimvečje število delavcev živilske stroke, kovinsko predelovalne industrije, gradbeništva, predelave lesa, izdelave pohištva, skladišče opreme in seveda za vse, ki vedo, kako prijazno in pozorno se je potrebno obnašati do potrošnika v tržno usmerjeni družbi. Skratka, prav bi bilo, da bi resnično razmislili čimprej o tem, da je strošek za tak poučni izlet v obrti in industriji malenkost proti učbeniku, ki ga lahko prinese v nov, prepotraben način razmišljanja o našem ekonomskem razvoju.

STANE JESENOVEC

Kmalu telefon tudi na Golem

Negotovosti glede napeljave novega telefonskega omrežja na Golem bo kmalu konec. PTT in krajevna skupnost Golo sta že podpisali sporazum za 280 novih priključkov (z lastno ATC), pri katerih naj bi zainteresirani po zdajšnjih ocenah odšteli po 480 milijonov starih din za komad. Obveznosti obeh partnerjev so jasno razvidne iz samoupravnega sporazuma. KS Golo pa se je zavezal, da bo pri realizaciji krajevnega kabljskega omrežja KNO sodelovala tudi z lastnim fizičnim delom in sicer na osnovi posebnega sporazuma s PTT. B. V.

OBRITNIKI: RES VAM NE BO ŽAL

Nuša Selan o računalništvu

Obrtno združenje naše občine je naredilo prvi obračun računalniških tečajev, ki jih organizira pod zelo ugodnimi pogoji za svoje člane v sodelovanju s firmo SORAIS. Začetne tečaje je od 13. decembra do 23. februarja obiskovalo 31 slušateljev. Nadaljevalna tečaja po programih Wordstar in Lotus pa 12 obrtnikov in obrtnic.

Ker so edino obrtno združenje v našem mestu, ki že ima izkušnje z organizacijo takih tečajev, se je odločilo, da bo na prihodnje povabilo tudi obrtnike iz drugih ljubljanskih občin. To lahko stori zato, ker obrtniki sami plačajo stroške tečajev.

V naslovu smo zapisali ime in priimek Nuše Selan, ki ima skupaj z možem Darkom kovinoplastiko in termo tisk v Notranjih Goricah. Ker smo prepričani, da bralci oziroma potencialni udeleženci tečajev naj bolj verjamejo svojim stanovskim kolegom, smo se odločili za ta pogovor.

»Decembra smo kupili računalnik PC IBM. Osnovni cilj tega nakupa je bil, da bi si olajšali delo pri vodenju številnih dokumentov in knjig. Enostavno rečeno, želeli smo si skrajšati pot obdelovanja papirjev, ki se pojavljajo pri delovanju obrtne delavnice.«

Ste ob nakupu že imeli potrebna znanja o ravnanju z računalnikom?

»Nobenega. Kupili smo ga na prijateljev nasvet in potem, ko nam je nek obrtnik prikazal, kako zelo je računalnik uporaben v obrti.«

Z možem sta na obrtnem združenju obiskovala vse tri tečaje. Kakšna je lahko

sinteza spoznanja o obiskovanju vseh treh tečajev?

»Mislim, da so vsi trije zelo potrebni. UVODNI, da sploh doumeš, kaj lahko narediš z računalnikom. WORDSTAR kot specifičen tečaj za pisanje in LOTUS kot specialni tečaj za obdelavo najrazličnejših podatkov na brezštevilne načine. BREZ TEH TEČAJEV NE MOREŠ KORISTITI RAČUNALNIKA.«

Vaš računalnik ste celo posojali za tečaje v prostorih obrtnega združenja na Tržaški 116. Ga doma že uporabljate?

»Že. Kupili smo paket računalniške opreme: knjigovodstva, osebnih dohodki, osnovna sredstva...«

Je res vse lažje in hitreje?

»Je. Gore papirjev ti ni več potrebno prekladati po pisarni, podatki so shranjeni, tako, da jih lahko takoj poiščeš in pogledaš. Po dosedanjih izkušnjah mislim in sem prepričana, da mi bosta računalnik in znanje, ki sem ga pridobila na tečajih, zelo koristila.«

So bili tečaji organizirani ob primerem času, v primerem prostoru in po primerni didaktični metodi?

»Prostor je primeren, čas je bilo mogoče izbirati, skupine niso bile velike, predavatelji firm SORAIS pa znajo tečaje voditi zelo prijetno, svetovalno in poučno.«

Kot smo že zapisali na začetku, obrtno združenje nadaljuje v izvedbo računalniških tečajev. Podrobnejša pojasnila boste dobili po telefonu 267-359. K tečaju pa lahko pritegnete tudi znanca obrtnika iz preostalih štirih ljubljanskih občin.

STANE JESENOVEC

Asfalt je »obdaril« le skromen košček Velikih Lašč

**PREDSTAVLJAMO
VAM NAŠ KRAJ:****VELIKE LAŠČE****»Tihi otok« na robu občine**

»Dežela slovenska ima mnogo lepših in rodovitnejših krajev nego je laški; vendar, ko bi jaz prišel še kdaj na svet in ko bi mi bilo dano na voljo, kje hočem ugledati beli dan, ne volil bi si drugega kraja. Ne zaradi kraja samega; ali ljudje, Laščanije bili so mi vedno ljubi in simpatični, krepko ljudstvo, ki še tudi čuti kakor tako in s posebnim ponosom in poudarkom poje: »mi smo, oj, Laščanje!«

Tako je pred kakimi stotimi leti o Velikih Laščah zapisal veliki laški pisec in pismouk Josip Stritar. Njegov sodobnik, prav tako pisatelj Fran Levstik pa ga je ob neki drugi priliki dopolnil:

8. ... Laščan še nikoli ni dosti maral, kaj se godi na političnem svetu; zato so pa že od nekdaj z njim delali, kakor so hoteli. Laščan zna dobro kupiti in prodati, za kar je sloveč na široko po zemlji; v politiko se pa še nikdar ni vtikal. Njemu je bolj mar, po čem so po Štajerskem in Hrvaškem tiste živali, ki jih redimo zaradi mesa in klobas...«

Te Levstikove besede prav prozaično odsevajo utrip življenja in miselnosti, ki je nekoč vladala v tem kraju; brez pridržkov pa bi jih kajpada lahko sprejeli tudi danes: kraj je namreč navzlic

svoji znamenitosti in bogati kulturni dediščini še vedno usodno odrinjen od roba družbenega razvoja, pač pa »delajo z njim, kar hočejo,« kakor bi porekel oče Martina Krpana.

Kdaj asfalt?

Vsekakor se je ves gnev in razočaranje Laščanov zadnja leta strnil na slabo cestno strukturo. V kraju je namreč še vedno komajda kaka polovica cest asfaltirana. Gola makadamska rebra se kažejo praktično vsepovsod: na cesti proti železniški postaji, proti Stritarjevi Podsmreki in Mali Slevici ter na odseku Mala Slevica prek Dvorske vasi do Podplane in od Karlovice do Kneja. Da seveda o drugih manjših poteh v Laščah in zunaj njih sploh ne govorimo.

»V tem pogledu smo pravi otok nerazvitosti v primerjavi s sosednjimi občinami,« ne more skriti razočaranja nad tem anahronizmom predsednik KUD »Primož Trubar« in vsestranski vaški delavec Janez Gruden. »Kamorkoli se ozreš, pa naj bo proti ribniški, cerkniški ali grosupeljski občini, povsod so že potegnili asfalt do meje; mi tu pa še vedno čakamo.«

Če je verjeti obljubam v občine, naj bi že v kratkem dobil asfalt del ceste proti Podsmreki in daljši

cestni odsek proti Lužarjem (v dolžini 8 kilometrov) ter še peščica manjših ulic, ki prepadajo same Velike Lašče.

V podobno nezavidljivem stanju se je prejkone znašla tudi krajevna kanalizacija. Kanalizacijsko omrežje je urejeno le v delu naselja, pa še tu fekalije prosto odtekajo v odplakne vode. Del vasi pa ne premore niti tega. O tem pravi predsednik sveta KS Velike Lašče Anton Oblak:

»Na vsak način bi bila potrebna čistilna naprava. A za to ni denarja. Po lanskoletnih izračunih, naj bi le-ta stala okrog 50 starih milijard, skupaj s celotnim kanalizacijskim omrežjem pa okrog 100 milijard. Za zdaj je kanalizacijsko pokrit le center vasi, čigar odplake se stekajo v ponikalni potok Cerejo.«

Nadležno skladišče kraj pokopališča

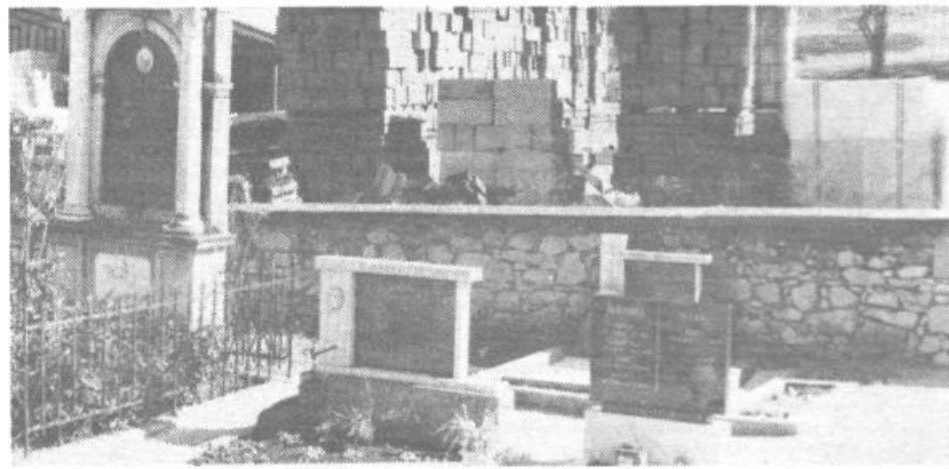
Laščani se že dolgo zavedajo, kaj pomeni urejena komunalna struktura. Tembolj, ker kraj nikoli ni bil posebno radodaren z vodnimi viri. Na območju celotne KS denimo ta hip deluje deset vodovodov, od katerih pa imajo nekoliko večjo kapaciteto le trije. Najmočnejši vodovod, ki oskrbuje s pitno vodo same Lašče in še nekaj bližnjih vasi, so zgradili leta 1974. Zmogljivost izvirov precej niha in je v sušnih obdobjih minimalna, zaradi česar prihaja do začasnih redukcij; dodatno pa otežujejo problem še vodovodi, ki morajo vodo prečrpavati iz nizko ležečih izvirov v višje zbiralnike.

Še več sivih las pa Laščanom povzroča krajevna trgovina z gradbenim materialom. Ta je po besedah Janeza Grudna neurejena, pretesna, svoja skladišča pa ima razmetana dobesedno po vsem kraju, kar njegovemu zgodovinskemu slovesu go-

tovo ne more biti v ponos. Še več: največje (odprto) skladišče je prislono prav na vaško pokopališče. Kako se to estetsko »sožitje« sklada skupaj, menda ni vredno izgubljanj besed; bolj nerodno je, da prav zaradi tega ne morejo urediti pokopališča in zgraditi načrtovanih 2 mrljskih vežic (za leti so – s precejšnjim finančnim deležem krajanov – že kupili 22 arov zemljišča). Problem naj bi bil dokončno rešen, ko bodo zgradili novo trgovino z gradbenim materialom. Na mestu, kjer je zdaj (odprto) skladišče, pa naj bi uredili glavno krajevno parkirišče.

Trgovine so tudi sicer šibka točka Velikih Lašč. Za 202 hiši, kolikor jih imajo ta hip registriranih, poleg tega pa še za kup porabnikov iz sosednjih vasi in vikendašev, skrbita le dve manjši trgovini, zato ob konicah razumljivo prihaja do precejšnjih zastojev. Rešitev bi bila edino v izgradnji večjega trgovskega centra, za kar pa, kot pravi Anton Oblak, ni prostora. Morda bo zadevo zdaj vzela v roke Kmetijska zadruga Velike Lašče.

»Za »žejne« je v Laščah na voljo le še ena sama gostilna (pri Kuklju) in en bife (pred zadnjo vojno pa je bilo tu kar 14 gostiln!), usahnile pa so tudi številne druge obrti, ki so nekoč tu na veliko cvetele. Zadevo pojasnjujejo s hudimi kriznimi časi, v katerih so se večkrat znašli, pa pravcatim »agrocomerčevim sindromom«, ko so številne obrtnike pobrale lažne menice, nekaj obrti pa je gotovo zamrlo tudi zaradi velikega odliva prebivalstva tam po petdesetih letih tega stoletja (zavoljo zaposlitve, slabih prometnih vez ipd). Tam neke okrog leta 1970 pa je odseljevanje ponehalo. Zdaj večina Laščanov hodi delati v Ljubljano, nekaj se jih vozi na delo v Ribnico, preostali pa si služijo kruh v domačih delovnih organizacijah, kot so Igo, Ljubljanske mlekarne, Gozdarstvo Ve-

»Sožitje« pokopališča in skladišča: kako dolgo še?

Še o telefoniji po »Krimski varianti«

Potem ko so bili v sklopu koordinacijskega odbora sprejeti terminski plani izvajalcev za izvedbo dokumentacije o izgradnji krajevnega kabskega in razvodno naročniškega telefonskega omrežja za področje Rakitne, Podpeč–Preserje in Vnanjih ter Notranjih Goric, se to vprašanje znova postavlja v zvezi z opredeljenim 5. členom aneksa o sporazumu št. 4/88 o financiranju izgradnje PTT kapacitet glede rokov izgradnje, kakor tudi do opredeljene dokončne cene.

Predstavniki PTT, ki mu očitno, da dogovori niso bili rokovo izvedeni, je zbrane člane koordinacije skušal prepričati, da je PTT svoje obveznosti v celoti izvršila. »Podpisali smo pogodbe za projekt kabskega in razvodnega omrežja na območju vseh treh central, kakor je bilo dogovorjeno s PTT Inženiringom«, je med drugim dejal. »Sporazum smo dostavili vsem KS, s katerimi imamo dogovor o financiranju, ki pa žal do danes še ni podpisan«.

Povedal je tudi, da je bil del sredstev KS že nakazan ter takoj odveden Iskri skladno s pogodbo. Za naknadna sredstva, ki so jih nakazale KS, pa je bila podpisana dodatna pogodba z Iskro.

Na pripombo nekaterih predstavnikov KS, češ, da imajo krajevne skupnosti vendar pravico, da sporazum najprej pregledajo in šele potem podpišejo, ter da je rokovo treba uskladiti vsebino glede na dejanske možnosti, je predstavnik PTT podjetja pojasnil koordinaciji, da v sporazumu ne morejo vgraditi drugih terminov, kot so jim jih določili dobavitelji.

Predstavniki PTT je prav tako pojasnil, da pri tolikšni inflaciji ni mogoče določiti končne vrednosti projekta.

Koordinacijski odbor smatra, da je potrebno z akcijo nadaljevati, kajti vsaka prekinitev bi imela dolgoročne posledice.

B. V.

IŽANSKA CESTA – razmišljanje nekoliko drugače

S tovarišem Cirilom Staničem se kar pogosto srečujemo na skupščinah SIS materialne proizvodnje. Vedno sem skrbno in spoštljivo prisluhnil njegovim pobudam, zato so mi njegovi prispevki v časopisih toliko bolj zanimivi. K razmišljanju v članku, ki je bil objavljen v 1. št. Naše komune dne 24. 1. 1989 je moj pogled glede Ižanske ceste in drugih načrtovanih prometnic v barjanskem prostoru drugačen. Upam in pričakujem, da mi tovariš Stanič ne bo zameril.

Ižanska cesta resnično potrebuje hitro in učinkovito rešitev in s tem zagotovi tekoč in še zlasti varen promet za vse, ki se vanj vključujejo. Razprava o Ižanki so bile pred desetimi leti in več podobne sedanjim, le da so tokratne še bolj argumentirane, kar je tudi razumljivo, saj so se prometne razmere spremenile in tudi potrebe po drugačni prometnici.

No, nekaj se je le premaknilo. Pristopilo se je k strokovnim in drugim ocenam, izdelujejo pa se že podlage možnih rešitev. Položaj Ižanske ceste in prostor ob njej ne dopušča neomejenih širitve, omogoča pa vozni pas širine sedmih metrov in ob racionalnem obnašanju ter ustreznih tehničnih rešitvah še prostor za pešce in kolesarje ob obeh straneh vse do križišča s cesto XVIII. divizije in do križišča s Črno vasjo. Severneje, v smeri Karlovskega mostu, so morda možne enake ali podobne rešitve. Med omenjenima križiščema sta obojestranska jarka za pretok površinskih voda. Njihova ureditev (razmišljanje) z vgraditvijo pokritih kanalov, bi dobili uporaben prostor za pešce ali kolesarje. Njihovo utrjevanje (pilotiranje) pa bi dodatno prispevalo k večji horizontalni in vertikalni stabilnosti voznega pasu.

Položaj Ižanske ceste je nekoliko drugačen do križišča s Črno vasjo do Iga. Do konca naselja in še malo naprej, je tik ob njej potok Volar, v katerem, žal ni več tekoče vode in služi le za pretok površinskih voda. Bil bi lahko občutno manjši in tudi odmaknjen od ceste. Širina voznega pasu bo morala biti enaka kot v severnem delu ceste – 7 metrov. Pešcem in kolesarjem bo potrebno zagotoviti prostor tudi na tej relaciji vse do Iga. Za del Ižanske ceste je kritičen. Ižanka je »arterija« za Ig in podkrijsko ter širše območje. Obstoječega prometa ne zmore več. Stavimo vse, da bo promet na njej varen. Pred očmi naj nam bodo otroci, ne dopustimo, da razmišljajo in trepetajo o tem ali se jim bodo vrnila starša domov in tisti, ki so jim dragi in v življenju potrebni. Torej, morali bi se imeti drugačno Ižanko, zato storimo vse, da jo bomo imeli »jutri«!

Nimamo denarja na pretek, zato moramo zade-

vo Ižanske ceste reševati celovito in racionalno. Edino sprejemljivo je, da se z njenim projektom rešuje tudi vprašanje vodovoda in drugih naprav in vodov. Pasova ob Ižanski cesti v širini 2–3 metrov sta imovinsko pravno urejena. V tem prostoru bi potekal vodovod in morda še kaj drugega.

Nekaj misli o tem, ali so možne še drugačne rešitve:

Najprej moramo upoštevati čas v katerem živimo. Danes razmišljati o neki drugi »Ižanki« je nerealno tudi zato, ker je z racionalno izrabo prostora ob obstoječi Ižanski cesti in s smotnimi projekti in tehničnimi rešitvami možno zagotoviti varen in tekoč promet in vse drugi, kar si predvsem želimo.

Prostor med obstoječo Ižansko cesto in Ljubljano o katerem se razmišlja o morebitni gradnji nove prometnice, bi bil vprašljiv in težje sprejemljiv. Potreben bi bil večji odmak od Ljubljane, na drugi strani pa bi bili stanovanjski objekti njej zelo blizu, imeli bi prometnico še za svojim »hrbtom«. Pustimo ta prostor rekreaciji v katerem naj bo več zelenic in drugega kar bo sproščalo človeka.

Zaupam znanosti in na njej temelječim projektom in tehničnim rešitvam. Izpeljava ceste pod mostom avtoceste čez Ljubljano z novim mostom preko Iške je preveč zahtevna zaradi mnogih okoliščin (barjanske specifičnosti, višji vodostaji, sotočje Ljubljane in Iške...) Nisem gradbenik, le povprečen poznavalec razmer v barjanskem prostoru, vendar si upam trditi, da bi bil takšen projekt več kot tvegan. Z огledom sem si dopolnil že kar »urejeno podobo omenjenega območja. In ugotovitev? Dobili bi novo »tromostovje«, tokrat na relativno majhnem (barjanskem) prostoru, krajano dodali še eno »trdnjavo« in dopolnili

»geto« v katerega so vključeni z izgradnjo avtoceste in nadvozom Ižanske ceste. Ne bo odveč, da v tem sestavku omenim tudi nekatere aktivnosti Krajevne skupnosti Barje v zvezi s tem. V lanskem letu je izdelala predlog sprememb in dopolnitev dolgoročnega prostorskega plana – Ljubljana 2000. V njem – med drugim – predlaga, da se iz veljavnega plana izloči cesta za motorni promet Brezovica – Vnanje gorice – Ljubljana – nivojsko križanje Črna vas – preko Kozlarjevega (potekala bi blizu spomenika NOB) – nivojsko križanje Ižanske ceste – Hauptmance – Lavrica. V zameno za ponudila Črna vas z njeno popolno rekonstrukcijo. Tako bi bila zagotovljena sodobna prometna povezava Podpeč – Črna vas – preko nadvoza po Peruzzijski do Dolenjske ceste. Tudi za Kardeljevo cesto v podaljšku od avtoceste preko Ljubljane je KS posredovala predlog, da bi ta potekala od Ljubljane dalje ob potoku Volar in se priključila na Ižansko cesto (Upajmo, na že rekonstruirano). Za boljše predstavo naj omenim, da bi po veljavnem dolgoročnem prostorskem planu Kardeljeva cesta potekala z nivojskim križanjem s Črno vasjo 1800 metrov od križišča z Ižansko cesto in preko Barja v smer Tomišlja.

V kolikor bi prišlo s takšnimi idejami do realizacije veljavnih planov, bi pomenilo več kot barbarsko obnašanje do barjanskega prostora in njegovih vrednot. Upam, da to ni tvegan zaključek? To, kar še lahko zaščitimo, storimo čimprej!

V tem trenutku je najbolj pomembno, da se z vsemi razpoložljivimi sredstvi, močmi in umom osredotočimo na čimprejšnjo obnovo obstoječe Ižanske ceste in začete aktivnosti usmerimo v realizacijo.

TONE ZADNIKAR

like Lašče in Kmetijska zadruga (tu delajo predvsem kot kooperanti). Vendar – kot pravi Janez Gruden – neke demografsko ravnovesje zlepa ne bo več vzpostavljeno.

Nasploh v Laščah marsikje škripje, kjer ne bi bilo treba. »Poglejte, zazidalnih površin ni. Vse je prepuščeno sprotne dogovornosti z urbanisti. Sploh ni pravega reda. Celotna komunalna ureditev je postala pravcato breme za KS. Sami upravljamo z vodovodom, pokopališčem, čiščenjem trga, praktično z vsem. Vse je na pol improvizirano, zato tudi le na pol urejeno. Čas pa bo seveda zahteval drugačno in boljše ureditev,« trezno razmišlja predsednik KUD »Primož Trubar«.

Nov zdravstveni dom

Osnovna šola »Primož Trubar« pa se po drugi strani otepa s prostorskimi težavami. Zato so se že pred časom odločili za izgradnjo štirih dodatnih učilnic s kuhinjo in nadzidavo obstoječega objekta, ki ima, kot je znano, površ vsega še slabo streho.

Več sreče imajo Laščani z zdravstvenim varstvom. Odkar so (s III. samopriskom) leta

1985 dobili nov zdravstveni dom, krajanom zdravstvenih storitev ni treba več iskati v tesnih in neprimernih prostorih kakor prej. Novi zdravstveni objekt ima poleg splošne ambulante in lastne lekarnice, tudi ambulantno zdravstvenega varstva otrok, zobozdravstveno ambulantno, patronažo, laboratorij in še skupne prostore. Zdravniško pomoč na tej postaji iščejo krajanje kar iz 88 vasi, nekaj pacientov pa je tudi iz vasi na obrobju ribniške občine. Računajo, da bodo zmogljivosti postaje ob zdajšnji rasti prebivalstva zadostovale vsaj do leta 2000.

Za Levstikov dom in druge kulturno-zgodovinske spomenike skrbi (s pomočjo raznih sponzorjev) krajevno Kulturno umetniško društvo. Enako seveda tudi za samo kulturno življenje v kraju. Žal nam skopo odmerjeni prostor ne dovoljuje, da bi obširneje pisali o teh aktivnostih. Kakor seveda tudi ne še o številnih drugih zanimivih drobcih, ki sestavljajo bogati velikolaški mozaik. Pa saj je nek znani pisatelj že zdavnaj zapisal: dovolj je, da vidiš mestno jedro, in spoznal boš celo mesto...

BRANKO VRHOVEC

Laščani o svojem kraju

O razvoju in tegobah Velikih Lašč smo se pogovarjali tudi s tamkajšnjimi krajanji. O tem, kaj bi bilo treba ukreniti, da kraj ne bi več tako sramežljivo capljal za sosednjimi kraji, ki sodijo pod okrilje drugih občin, so nam povedali:

Justina Jagodič, upokojena učiteljica: »Žal smo še vedno nekakšni tihi otok, ki ga je obšel razvoj. Nekeč, tega bo že nekaj let, mi je tedanji predsednik občine Tone Zupančič dejal: »Vi ste čisto na repu občine. Z Viča se ne vidi v Lašče... Če ne boste vztrajali, ne boste nič dosegli!«

Tako je žal tudi ostalo. Naše ceste še naprej ostajajo slabe, dotrajanje. Tja proti Blokam celo tako, da ukinjajo avtoavosne veze. Ljudje, ki živijo na tem koncu, zdaj nimajo druge izbire, kot da sami skrbijo za svoj prevoz. Tako kot v nekdanjih časih. Zanimivo pa je tudi to, da je

najmanj ljudi glasovalo za samoprisk (samo 5) prav v Karlovcu, kjer si najbolj želijo asfalt.«

Martin Starec, dijak: »Vsekakor smo pomemben kulturni kraj. Nekakšne slovenske Atene. Zato je bolje, da tu z industrijo ne pretiravamo. Tudi zato ne, ker bi se s prilivom novih ljudi, potem krajanje začeli odtujevati drug od drugega. Je pa že bolje, da se vozijo v Ljubljano ali v Ribnico. Ljubljanske mlekarne in Igo sta tu čisto dovolj.«

Andrej Knaus, avtomehaničar: »Vse skupaj tu je bolj »švih«. Ceste so slabe, kamorkoli prideš. Nevarno pa je tudi križišče na trgu, saj se tu še vedno pripeti veliko nesreč. Morali bi prestaviti ogledalo, ali pa še bolj omejiti hitrost.«

Anica Gruden, vzgojiteljica: »Naš razvoj je običaj na mrtvi točki. Nič se ne razvija. Kaže, da na občini nimajo več posluha za te obrobne kraje. Tukajšnje ceste so stalni problem. In če so že zgradili nov zdravstveni dom, zakaj ne bi potem še otroškega vrta, saj – kot vemo – otroci v tem, starem, še vedno bivajo v neustreznih prostorih.«

B. V.

Justina Jagodič

Martin Starec

Andrej Knaus

Anica Gruden

Eipprova kmalu v novi preobleki

Zadnje dni februarja je »pozabljen« Eipprova ulica kraj trnovske cerkve znova oživela. Na razriti cestni trasi so se znova pojavili tovornjaki in delavci, in vse kaže, da se bo tolikanj obljubljeni asfalt zdaj le uresničil. Vendar pa ta, kakih slabih tristo metrov dolgi cestni odsek, ni kot toliko drugih na Trnovem. Ulica je pod strogim spomeniškim varstvom, saj je na njej ali ob njej vse polno dragocenih arhitekturnih relikvij iz preteklih časov.

O obnovi te ceste, ki naj bi dobila ime po enem naših prvih talcev (pred vojno pa se je imenovala še Cerkvena ulica), smo se pogovarjali s tajnikom KS Trnovo Dušanom Milčičem:

»Cesta bo za zdaj (pred dokončno ureditvijo) dobila le grobi asfalt. Za ureditev je bila nujno potrebna, saj je bil tu gost promet, sama ulica pa makadamska. Tu okoli bo tudi zdaj precej živahno, saj se obeta kup dejavnosti, pojavil pa se je tudi novi trgovski center v bližnjem Trnovskem pristanu. Računamo, da bo precejšen del potrošnikov parkiral prav v tej ulici.

Po prvotnem načrtu, naj bi bila parkirišča na obeh straneh ceste, po dodatnih izvedbah pa so zdaj predvidena le na desni strani, s tem, da bi radi ohranili tudi vodnjak, ki ga je menda zgradil še Plečnik. Predlagali smo, da bi zavoljo prometne varnosti vodnjak obšli s pločnikom, vendar strokovne službe tega žal niso upoštevale.

»prijela« do 1. marca. Vsekakor je na eni od sej padlo delegatsko vprašanje, zakaj se z deli tako dolgo zavlačuje.

Hkrati s cesto in njenimi pritlikinami, naj bi postopoma obnovili tudi objekte ob njej. Samo cestišče pa naj bi osvetljevale starinske litoželezne svetilke, kakršne zdaj svetijo pred trnovsko cerkvijo. Pločnike bodo predvidoma urejali (asfaltirali) po posebnem programu, s tem, da bomo morali strniti svoje sile tudi uporabniki stanovanjskih in drugih objektov sami, ker za to ni na voljo dovolj družbenih sredstev. »Ta pločnik me res skrbi, in na vsak način bi rad del, ki pripada meni, kar sam uredil,« je odločen fotograf Egon Kaše, ki si je tu ob tej cesti uredil svoj foto studio. »Poprej je bil v tej ulici pravi obup. Poleti je bilo prahu, da je bilo groza. Zdaj ko bo asfalt pa upam, da bo bolje.«

BRANKO VRHOVEC